



Galenus in li. 3
de Usu par-
te tibiam mo-
uentibus mu-
sculis senten-
tia.

Galenus in 2 de
Admin. sectio.
sententia cum
vera musculor-
um descripti-
one enarra-
tur.
Tibiae motus.

PROXIMUM quidem nunciat femur mouentes musculos describere, si demum explicatis antea musculis situ uiciniore aggredi institutum fuisset: uerum quando sectionis potius, quam uiciniore seriem sequi propositum est, ante musculos femoris motuum opifices, tibiae motores in praesentia ueniunt pertractandi. nam quousque hos asseruas integros, commodè illos administrare nequis. Ceterum quo tibia mouentes muscoli insigniores, & proceriores, magisque conspicui sint, eo etiam minus Galeni sententiae, & potissimum in illorum functionibus explicandis assentire queo, quauis interim etiam non omni ex parte is sibi cōsentiat. Quandoquidem non procul à calceterij de Partium usu libri tibiae motores recensens, atque sua potius imaginatione aliorumque dissectionis professorum libris, quam uera sectione ductus, nouem musculos enumerat, quos femoris os amplexantes, tibiae motores esse hac breui sententia scribit. Tres qui anteriorem femoris sedem occupant, atque omnium huius loci musculorum maximi sunt, recta ad genu feruntur: horum quidem unus implantatur patellae carnosae apprehensione, duo autem reliqui unum maximum procreant tendinem, qui latescens implantatur toti patellae, stringens eam exquisitè, & continens cum subiectis. Deinde autem praeteruestus articulum, anterioribus tibiae partibus inferitur, eum si iubeatur extendens, unà cum toto ipsius genu articulo. Alij uero duo musculi utraque praedictorum parte, hic quidè externus, ille autè internus, in tibiae lateribus inferuntur, ambo obliqui motus opifices. Qui namque internus est, crus intrò adducit, alter autem extorsum abducit. Enascitur autem ille quidem ex commissura ossium pubis, hic uero ab extremis partibus ossis coxendicis: optimè enim sic utriusque crus ad motus obliquos abducendi erant. In medio autem sem inter hos spacio, aliae tres sunt musculorum explantationes, paruis motibus ipsum genu mouentes. Flectit enim genu, et ad interiora adducit tibiae is qui est continuus interioribus: abducit autem extorsum simul flectendo, uelut inuoluens eam, is qui tangit externos. Reliquus, qui & medius omnium est, in femoris caput internum infertur, flectit quidem totum quoque femur, cum eo autem simul & rotam tibiae euellit, immittens se eis quae articulum ambiunt ligamenti usque ad alterum maximorum musculorum, qui in tibia reponuntur, ut simul quoque tibia ipsam totam trahat. Reliquus uero nouè musculorum articulum genu mouentium gracilis & longus, ex ilium osse enatus, tibia sursum extēdit: in ea potissimum figura crus totum statuens, in qua molientes, ac subigentes, pedē ad inguina alterius cruris sursum ducimus. Post haec uerba Galenus Naturā in horum musculorum constructione laudaturus, proculdubio in primis exemplaribus subiunxerat, mirifice & hic Naturā omnia prouidisse, et quae reliquo cōtextu subsequuntur. At eum musculū, quem in poplite latitare innuit tēporis successu, et in re sectione simiarū peritior, cognoscēs, haec quoque suo quod ad nos demanauit, exemplari interiecit. Praeter autē hos omnes est paruus musculus in poplite, genu quoque flectens. Ut simul omnes ab ipso hac serie enarrati, numero decem censeantur. Haec sanè ipsius oratio clarissima est, ex qua quiuis etiam citra inspectionē quos enarrat musculos imaginatione sibi pulchrè cōfigit, at quam sit ueritati cōsona, partim ab ipso in secundo de Administrandis dissectionibus, partim uero ex sectione discito. Verum quando ipsius orationis series in secundo de administrandis dissectionibus longior est, quam ut tota hic describi debeat, ego femoris musculos eo ordine, quo ibidē recensentur, enarraturus sum, Galeni sententiā post musculi descriptionē cōtinuò subiiciens, ac pariter addens, in quo ordine in praescripta ex libris de Partium usu oratione hunc illum uel enumerauerit. Nihilominus priusquam musculos aggrediar, id summo studio abs te cōtendo, ut quot motib. tibiā agis, accuratè examines. Galenus in libris de Usu partium, ut praecedēs attestatur oratio, tibiā extendi simpliciter dixit, nō adiungēs eā magis aut introrsum aut extorsum, aut prorsus in mediū rectā extēdi. At flexione uidet triplicē enumerare: unā quā tibiā retrorsum, seu in posteriora sursum uersus exteriora duci innuit, alterā, quā introrsum illā sursum tractā agi dicit, tertiā, quā tibiā in neutrum latus inclinantē, rectā flectimus. Quāquā tertiū hunc ductū duntaxat flexionis nomine, & praecipuè in secundo de Administrandis dissectionibus donare uideat. Deinde in praescripto ipsius sermone, secus atque in libris de Administrandis dissectionibus tibiā in latera moueri affirmat, quū unū musculū hanc extorsum abducere, alterū introrsum adducere scribit. Postea, ubique motū tibiā assignat, quo haec sursum oblique uelut ad alterius cruris femur ducit. hoc motu tibiā agi ab illis cōspicimus, qui pedibus coria in ligneis tratis emolliūt, aut quū pistores massam apud plerasque nationes calcāt. Atque hos motus ita Galenus enarrat, ut proprios prorsus tibiā illos esse arbitret, ipsisque peculiare musculos assignet.

gnet, quū interim rectissima flexione et extēsiōe tibia, quiescētē femore, solū agatur. Si enim tibia cū pede in latus digna animaduersione ducit, id sanè femoris sit beneficio. Neque est quod huic paradoxo corroborando, plixius insitit, quū ipse iam admonitus luce clariùs animaduertas, tuā tibiā immoto prorsus femore, dūtaxat rectissimo tramite flecti extēdi. Quāquā quū motus hos examinas, nō perfunctoriè animus femoris motibus adhibēdus sit, nisi enim gnauiter attēderis, te in scio femoris caput in coxendicis osse sitū mutabit, unde etiā mox alia tibiae flexio extēsiōque, quam prius, apparebit. Sed quum in re maximopere notāda, nō adeo secordē nūctore quēpiam arbitrer, quin adhibitis ossibus haec sedulo rimetur, atque in ipsa sectione expēdat, musculos ipsos aggrediar ea lege, ut secūdo de Administrandis dissectionibus Galeni libro adapto haec legas, nisi enim illius libri obstaret enarratio, diuersa lōgeque faciliore, quam Galenus serie, praesentes musculos recenseret. Primus itaque acuto exortu principii, ē neruea substantia & modica carne cōmixtum ducit, ab anteriori ossis ilii spinā sede, aut ab ilii ossis appendicis anteriori extremo. Hic musculus non procul ab origine totus carneus euadit, & modicè dilatēscens, gracilis permanet: eius tamē latitudo ipsius crassitiem spissitudinem uel duplo (ut sic dicam) superat, & hanc formam musculus ad tendinis usque productionē retinet, qui ab ilii ossis spina, deorsum oblique uersus interiora sensim adeo prorepat, ut internū femoris latus tandem iuxta mediam femoris lōgitudinem exquisitè occupet: hinc adhuc magis in interiora retrorsum paulatim procedens, e regione internū femoris capitis iuxta genu cōstitit, ad quod uelut obliquo ductu reflexus, antorsum descendit, tendinem in anteriorem tibiae sedē inferens. Porro musculus tendinē hunc tum primum producit, quando ad anteriora secūdo femoris caput reflexus, gracilior teresque efficitur. Tendo enim ipsius non latus, sed adamussum (quicquid Galenus suis fidens simijs asserat) teres est, tibiae ossi ad internū latus acutè illius lineae secundum ipsius longitudinē exporrectae infertur. Hunc musculū Galenus in secundo de Administrandis dissectionibus primū enumerat, in praescripta autē oratione nonū. & utrobique huius musculi beneficio tibiā sursum ad alterius cruris inguina, aut ad femur allici arbitrat. qui motus nō huius solū musculi opera, uerum femur mouentium & tibiā musculorum auxilio unā perficitur. Tibia namque suis musculis flexa, & femore deinde suorum musculorum ope sursum in interiora ducto, motus ille succedit. Nisi enim flexa prius tibia femoris motū sequeret, eiusmodi motu tibia nequaquam alterius cruris femori, aut tibiae, obduceretur. Secundus musculus amplo, et prorsus nerueo principio ex pubis osse enascitur. Vbi enim pubis ossa in uicē cartilagine cōmittuntur, secundum commissurae longitudinē duo sibi contigua oriuntur musculorum principia, quorum alterum ad dextrū crus, alterū uero ad sinistrū defertur, secundū hunc musculū constituens. Tanta itaque huius musculi principij est amplitudo, quāta pubis ossis commissurae est lōgitudo. Principiū hoc nō procul ab origine strictius crassiusque, et carnosum prorsus efficitur, ut eius latitudini crassities uix cedat, & musculus paulo minus toto teres euadat, qui deorsum per femoris interiora descendēs, sensim gracilior tantisper efficitur, ut iam internū femoris caput non procul à genu articulo cōtingens, in exactū teretē tendit. Niat, eadē sede qua primi musculi tendit tibia innatū, sed tanto interiorius, seu posteriorius, quanta primi musculi tendinis est crassities. Hic musculus in parū obesius mulieribus, rigidum quoddā & durū ligamentum, seu neruus, seu tale quid esse apparet, eod quod excarnis in illis musculus neruea substantia dūtaxat habeat, & exiguo adipe obtegatur. Praesentis musculi beneficio Galenus in praescripta oratione, tibiā ad internū latus duci attestatur, illū in serie quintum enumerans. In secundo autē de Administrandis dissectionibus libro, tibiā elatius & interiorius musculi huius auxilio attolli prodidit. hoc est (si modò rectè ipsius sententiā assequor) praesentē musculū tibiā uersus interiora maximè inclinantē flectere, quod enim attollere ipse dixit, mihi flexū insinuat. Perficeret autē eiusmodi motū, si tibiā extremū unā cum pede alteri tibiā imponeres, qui motus & flectentiū tibiae musculorum ope, & femur quoque introrsum ducentium flectentiūque auxilio celebratur. Quippe si crus utrūque rectū, neque prorsus inflexū habueris, nō integrū tibiā erit immoto femore alterius cruris tibiā, uel minimum, alteri cruri implicare, aut uel obscurissimè rigidi etiā cruris tibiā in alterū latus, immoto femore, deducere. Tertius cū alijs ut minimū tribus musculis, ex infima coxendicis ossis sede enascitur. Ab eius namque ossis appendice (que nobis statibus in eius ossis infima sede, in simijs uero & canibus quū anterioribus innituntē pedibus, in extrema habet) ordinata serie multorum musculorum capita principii ducūt, quorum tertius hic musculus omnium postremū exigit. Ab elatiori eū & maximè posteriori eius appendicis sede, nerueū gracileque principii educitur: quod deorsum descendēs, aliquantulū sub origine carneū fit, teretē quodammodo constitutū musculū, suo principio iam lōge crassiorē. Hic deorsum per femoris posteriora prorepat, aliquantulū oblique tantisper ductus, donec ad posteriorē se-

Primus tibiā mouentium.

Lib. 2 de Admin. sectio.

Secundus.

Tertius.